

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi római kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendtől tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendőek

Előfizetési felhívás

a

„KÖZMŰVELŐDÉS”-re.

A »Közművelődés,« mint az erd. rom. kath. irodalmi társulat heti közlönye, a jövő 1884. évben pályafutásának **VII. évfolyamába** lép. Hogy a lefolyt hat év alatt miként töltötte be szép és közhasznu hivatását, melynélfogva a társulati tagok munkásságának mintegy szellemi kincstárává s igen gyakran **áldozatkész** közegévé; a szép, hasznos és mulattató ismereteknek lankadatlan buzgalmu apostolává; a társadalmi, egyházi tanügyi és más közérdekű ügyek megbeszélésében szívesen fölkeresett, pezsgó életet lehelő parlatoriummá; a magyar irodalmi termékek lelkiismeretes regisztrálójává s nem egyszer azoknak élvezetes olvasmányt is nyújtó pártatlan ismertetőjévé s a napi közérdekű hírek és a jótékonyág által fölkellett hála érzelmeknek stb. stb. mindig tapintatos, de egyszersmind hü tükrévé ohajtott lenni; annak megítélését szívesen hagyjuk i. t. elfogulatlan ítéletü olvasóközönségünkre. Bennünket edesen nyugtat meg, egyszersmind pedig hathatósan ösztönöz a további kitartó munkásságra az öntudat, hogy szerény fáradságunk, míg a közjó szolgálatában Szentegyházunk és drága hazánk érdekében hozta meg nemes törekvés sugalta áldozatát, addig Erdély kegyesszívü Főpásztora s nem egy lelkes olvasónk részéről ismételt nagybecsü elismerésben is részesült.

Munkásságunk tehát a jövőben nem lankadni, hanem hatványosan fokozódni fog. De a szellemi törekvés anyagi pártolás nélkül szárnyaszegett bérzisa, mely, bárha hivatásánál fogva a légurának kellene lennie, e sárgómb göröngyei között tengeti szájalomra méltó életét.

Teljes bizalommal fordulunk tehát t. olvasó közönségünkhöz, siessenek a nemes buzgolkodást hathatós pártfogásukkal eredményre segíteni, megújítván a jövő évre is előfizetésüket s ugy a társulathoz új tagokat, mint a lapnak új előfizetőket szerzvéen. Kérjük ezt ismételten nem a magunk érdekében, kiket e tekintetben semmi anyagi haszon nem kecsegtet, hanem kérjük a legszentebb közcü: a katolikus közszellemnek fölébresztése és folyton éltentartása, a magyar kath. irodalmi munkásságnak fejlesztése és fölvirágoztatása és az ezáltal eszközzendő józan irányu közművelődés elősegítése érdekében.

Lapunknak eddigi széleskeretü, de főképp erdélyi katolikus érdekeinket szemmel tartó irányuzatán is megmarad.

Gondoskodtunk pedig arról, hogy a lap külső formája is megfelelő legyen a beltartalomnak, ugy a diszesebb papir, mint az izléses, hibátlan nyomás által.

Az előfizetési feltételek maradnak a régiek. És pedig:

Egész évre	—	—	—	4 frt.
Félévre	—	—	—	2 frt.
Negyedévre	—	—	—	1 frt.

Az előfizetések legczélszerűbben postai utalvány által eszközölhetők és a »Közművelődés« szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendőek.

A társulat tagjai a lapot tagdíjaikért kapják, miket pontosan befizetni a társulat érdekében ismételve kérjük az i. t. társ. tagokat.

Gyulafehérvárt, 1883. decz. 13.

☞ szerkesztő-bizottság.

Karácsonyi gondolatok.

Itt van karácsony! — Ujra elérkezett hát a gondtalan gyermekkor bájoló költészetének, az epedő várakozások és szeretetteljes meglepetéseknek, a keblbi vágyak és remények teljesülésének, a családi boldogságnak kedves öröm-ünnepé! A gyermekekévé boldogító emlékei (kiki tudja már hányadik kiadásban) újból körül rajongják kedélyünket, s álljunk bár egyedül, bár elhagyottan a nagy világban, visszavarázsolják a mult zavartalan napjait, elfeledtetik velünk a sivár élet ezer bajait, el a mostoha sors szeszélyeit, . . . és a kivilágított fenyőgalyak szemléleténél gyermeki öröme hangolják fogékony szívünket . . . Még az anyagi érdekeket hajhászó, elfásult emberek szivéről is leolvad most a zuzmora, győz benne a nemesebb érzélem és — a gyermekvilágban mereng . . .

Az éj sűrű ködén messze átrezzen a palotasorok nagyvezetű ablakaiból, sőt még a kunyhó szerény és igénytelen hajlékából is, — a viaszgyertyás karácsonyfák vagyogó fénye. Mennyi fény — mennyi ajándék, mennyi kincs ez örökzöld ágakon, melyek után a nyugtalan gyermekserég olyan régóta, olyan epedve várt! A szülő homlokán simulnak a gondok redői, a boldogságnak, a megelégedettségnek sugara felvillanyozza kedélyét, — ama boldogságnak visszfénye, mely a kedves kicsinyek arczát az aranyos diók, a szebbnél szebb játékok látásánál, most oly ragyogóvá teszi. Mindenki, ki szerét teheti, békés, boldog családi körbe huzódik, karácsonyi ajándékot vár, hiszen, hogy gyermeki öröme legyen, gyermeki örömet szerezzon, *mert hisz ha boldogok akarunk lenni, gyermekeké kell lennünk!* — mondja az, ki az idők teljességében mint kedves gyermek közöttünk megjelent. . . .

Ki az, ki mint gyermek közöttünk megjelent? Ne kérdezd, mert ha ama válogatott ajándékok, melyeket a gyöngéd szeretet kezei a karácsonyfára helyeznek, — ha a szelid érzelmek, melyeket a fenyő ékesített galyaihoz fűz a kegyelet. Reá nem emlékeztetnek: halld a harangok ünnepies zugását, melyet szárnyain tova visz a szellő. — Templomba, éjféli misére hívnak. — Megtelik a szentegyház bolttives csarnoka, fölharsoz az orgona s összeolvad az angyalok énekével: „*dicsőség a magasságban Istennek, és békesség földön a jóakaratu embereknek.*“ És a keresztény népek milliói örömlükben fölrezennek, és a keresztény népek sokasága térdre borul, — és imádkozik az egész keresztény világ, — mert megszületett a világ megváltója. *Venite adoremus!*

Megszületett a világ megváltója, hogy isteni eszméi által leoldja a világról a tudatlanság lélekölő bilincseit, hogy általa felderüljön a tiszta szabadság hajnala. Világra szóló tanával eljött szabaddá tenni az Isten képerre teremtett halhatatlan lelket, megmutetni az életfeladat egyetlen célját s a keresztény

művelődés magasztos eszméinek lánglelkéből való szétáradásával új világot, új korszakot alkotni a földön, olyant, minő még nem volt. Lehullt ekkor a hályog a népek szemeiről, föleszméltek mély zsi. badtságukból s a megváltás magasztos eszméjeért lelkesülten tanultak meg — élni és halni. És most a napkeleten feltűnő fényes csilag bűvös ragyogása országvilágnak újból hirdeti e népszabadítónak, a kis Jézusnak születését. *Venite adoremus!*

E nagy események szent emléke nyer tehát kifejezést a karácsonyi ünnep évenként megújuló örömeiben, melyeket a kereszténység megszentelt, áldásthozókká tett és felhasználta a családi élet boldogságának eszközzésére. Itt minden a vallási érzés ápolására, a romlatlan gyermeki sziv fejlesztésére irányul s azért tartós hatással bír az erkölcsi jó érzések megfogamzására az ártatlan kisdedek kebelében, — a korosabbakban pedig épülést — és javulást eszközöl a magasztosan örvendtető karácsonyi jelenetek által.

Egy ezred év óta ismétlődnek már hazánkban e megható ünnepek, vegyülve a hazafias törekvés a vallásos kegyelet és hála szent érzetével. — De vajlon megfognak-e ujulni ezután is a buzgóság azon szent lelkesedésével, melynek visszfénye dicső őseinktől átragyog? — Aggodalommal telik el keblünk csak annak meggondolásán is — hogy hazánkban némely szabadon gondolkozó fő a keresztény zsidó párosodás esetleges szabadalmazása által, elvakultan, oly rettenetes állapotok után sovárog, melyek a családi élet egységét teljes lehetetlenné teszik, — mert vagy örökös viszátkodásra terelik a feleket, ha mindenik a maga vallásához ragaszkodik, vagy a vallást házi körükből teljesen száműzik. — Ily viszonyok között pedig lehet-e a magyarnak boldog karácsonyja, ha egyik gyermeke részére még nem született meg a megváltó?

És oh! hazánk hőzelmult eseményeiből még sok ilyenemű jelenséget idézhetnénk vissza emlékünke, melyek mindegyike felette alkalmas volna kedélyünket elhomályosítani s a szivből digadó örömrámlatot természetes határai közé visszazoritani — De minek e keserű emlékek? Meg vagyunk győződve, hogy majd annak idején, ha pillanatra győzne is a szabadoncok törekvése, magyar keresztény hiveink ezreiből bajnokok fognak támadni, kik szent István örökségét, a ker. elvet, igazságot, jogot és érdeket védelmezendik mindaddig, míg ismét helyre álland a magyar keresztény egyház békéje, újból felragyog a magyar keresztény vallás boldogsága, — s lesz ismét karácsony.

Van-e keresztény, kit meg ne hatna ez ünnep? ki minden remény nélkül, lecsüggesztett fővel virraszt karácsony éjszakán? Nem lehet, hisz még a kunyhóban is ünnep a karácsony. A megváltás kelő napja behat bihorsugarairval a szük magányba is, megaranoyzza a sápadt arczokat s reményre gyulasztja a

csüggedő sziveket. Mert sajátzerü vágya az a leg-
szegényebb emberi szívnek is, hogy bár a legkese-
rőbb megpróbáltatások alatt görnyed, még is teljes
hévvel helyzetének javulása, szerencse és boldogság
után sóhajtozik, főleg akkor, mikor oly általános az
öröm, — karácsony ünnepén. E szent nap vallás
és hagyomány által szentesített jogait, az örömszer-
zés, a boldogítás jogait érvényesíteni nem szünik —
hadd hangoztassuk tehát kedves olvasóinknak a
remény biztató szavát, kívánva *legboldogabb kará-
csonyi ünnepeket!!!* —

A vallástan a gymnásiumban.*)

Alexandriai szűz szent Katalin vértanu a szentség
és jövődöbéli megdicsőülés egyéb ragyogó vonásain kívül
az által tüntette ki magát különösen, hogy gyermekségétől
fogva a keresztény *vallástant és egyéb tudományokat is ki-
váló buzgalommal igyekezett elsajátítani*, még pedig annyira,
hogy 18 éves korában képes volt az alexandriai pogány
bölcészeti iskola legtekintélyesebb képviselőinek hamis
bölcészetét megszégyeníteni. Katalin oly világos és erős
okokkal bizonyította be előttök a keresztény hitnek igaz-
ságát és az örök életre szükséges voltát, hogy a bölcse-
szek Katalinnak ker. hitét azonnal elfogadták, melyet ők
azután a böles ifju tanítónóval együtt kiontott vérükkel
is megpecsételtek.

Azért állítja a kath. anyaszentegyház szűz szent
Katalint tisztelet tárgyául és utánozandó minta gyanánt
különösen a tanuló ifjuság lelki szeméi elébe, — hogy ez
tőle az ifjusági erények mellett, minők: az alázatoság
tisztaság, és engedelmesség, *szorgalmat is tanuljon* a hasz-
nos, nevezetesen pedig a leghasznosabb ismereteknek t. i.
a hitkerkölcstani elvek elsajátítására, továbbá *készséget és
lelki bátorságot* arra, hogy azokat meg is valjíja és azok
szerint intézze minden erkölcsi dolgait.

Innen van, hogy mi — ezen csiksomlyói főgymnazi-
um — sz. sz. Katalinban fővédszentünkét ünnepeljük. Isko-
lánk ezen kegyeltes szép napja ma sincs eltörölve, —
hanem főpásztori böles intézkedés folytán megerő-
sítve és feltérvtva van.

Felhasználom pedig ezen ünnepélyes alkalmat arra,
hogy bővebben figyelnetekbe ajánljam *a vallástani oktatást
a gymnásiumban*, — és kifejtsem: *minő eredményeket
vár a keresztény társadalom és az anyaszentegyház egy gymn-
asulótól valláserkölcsei tekintetben?*

Az 1883. évi XXX. cz. 1. §. szerint „a gymnásium
feladata, az ifjuságot általános műveltséghez juttatni és a
felsőbb tudományos képzésre előkészíteni.“ Megdönthetlen
érvekkel be lett bizonyítva a törvényhozó teremben —
hogy a középtanodai oktatás is csak *vallás-erkölcsi* ala-
pon nyugodhatik biztosan. Kiemeltetett ottan is, hogy a
világ legjelesebb nevelői mindnyájan egyetértének abban,
míserint a valláserkölcsei neveléssel egybekapcsolt okta-
tás azon központ — mely körül valamennyi tantárgy ta-
nitásának forognia kell, — bebizonyítatott: miképen az

összes oktatásnak az elemi iskolán elkezdve — a gymná-
siumon és szakiskolán át — az egyetemig nem csak az a
feladata — hogy az ifjuság a tantárgyakban előmenetelt
tegyen, hanem az is — hogy az embert szellemileg és val-
láserkölcseileg lehető legtökéletesebb lénynyé képezze. —
Erre pedig a vallásos elvek nélkülözhetlenek, mert ezek
képesek legtöbb nevelői befolyást gyakorolni az ifju szí-
vekre? (Jegyzet a törv. §-hoz.)

Minden ismeretnek végelemzésben *oda kellene vissza
váltatnia, a honnan származott*, t. i. a minden ismeret
forrásához, az Istenhez, — minden tantárgy oktatása
vallás erkölcsi alapon el is vezet e célhoz. De míg ezt
más tantárgyak inkább közvetve, vagyis kerülő uton esz-
közlők: addig a hit és erkölcsi oktatás egyenes célja
az, hogy egyengesse az utat a keresztény tökéletesedésre,
ezen az uton mennél inkább megismertesse az ifjusággal
az embernek végcélját. — s mennél inkább megközele-
tesse vele a „*Világosság Atyját, a ki menyekben vagyon.*“
(Jak 1, 11.)

Ha továbbá a középtanoda feladata, *felsőbb tuda-
mányos képzésre előkészíteni*, — és ezt minden tantárgy
több-kevesebb mértékben eszközli is: akkor a gymnásiumi
hit és erkölcsi oktatás nem egyéb, mint előképzés a
ker. tökéletesedés azon újára, melyen a szentek jártak és
megdicsőültek, — nem egyéb, mint *bevezetés a szentek
tudományába.*

A szentek tudománya pedig ez: *mindent Istenért!* —
mint aki legfelsőbb jó s mindent az ő akarata szerint —
mint a ki legnagyobb Bölesesség — cselekedni!.. Ez a
legfőbb feladat minden emberre nézve. És nem is olyan
feladat ez, mely elől valakinek tetszés szerint ki lehetne
térnie. Ha a rendes tantárgy minden tanuló kötelez: —
ugy a szentek tudománya is — melyen szűz szent Ka-
talin a mi ragyogó példánk — kivétel nélkül kötelez
minden embert. Teszik ugyan sokan, mintha nem akarná-
nak ráfigyelni, — nem akarják azt számba venni, mint a
rest és szórakozott tanuló a feladatot, — de valamint ez
is tart a mulasztás káros következményeitől — és ezért
nyughatatlan: épen oly nyughatatlan, minden benső meg-
nyugvás és vigasztalás nélküli annak is a keble, ki a
szentek tudományát — az igaz hitet és az isteni akaratot
— mellőzni akarná. — Ismereteket gyűjthet, a tudás fé-
nyében ragyoghat bár ki is, — de ha ezen ismeretek
számai nem Istenben gyökereznek, — ha azon fényt —
mely fejét diszkeszoruzza, nem az isteni kinyilatkoztatás
kölcsonzi: ismerete csak téli napsugar, mely fanyarul
mosolyog és nem termeszt semmit. — tudománya olyan
mint a hold sötény világa: valamival több a sötét éj-
szakánál vagyis a tudatlanságnál, — de nappalnak, mely
fényt terjesszen és melegítsen is — semmiképpen sem elég.

Az ismereteknek, hogy azok az ember végcéljára
nézve igazán érdemesek és hasznosak, hogy az ész és
szív életére nézve igazán termékenyek és áldásosak le-
gyenek: aranyeső alakjában kell a fogékony vallásos ke-
bel talajára leszállaniok!

Mi lehet már most ennek *kivíteli módja* itt a gymn-
pályán? Megtanulhatjuk kellőleg szűz szent Katalin és

*) Intelmi értekezés; felolvasatott Cs.-Somlyón a gymnásiumi ifjuság
előtt, szent Katalin napján, mint az intézet Védzszentjének ünnepén.

az evangéliumi okos szüzek példájából. „*Éik lámpájokból együtt olajat is hozának edényökben*“, — vagyis ha akarták a célt: gondoskodtak az arra szükséges eszközökről is, — ha hit és tisztelet honolt szívökben, azt cselekedettel is kimutatták. A szent atyák értelmezése szerint ugyanis a lámpa alatt a hit, az olaj alatt a szeretet s az ebből folyó jó cselekedetek — az edény alatt végre a szív és öntudat értetik. Ha tehát mi is a kath. hitben születünk, ha öröklöttük őseink hitbeli meggyőződését ha e hitben neveltettünk és az iskolai hitbeli oktatás is naponta oda céloz, hogy bábizonyítsa a gondolkozó ifjúság előtt miszerint „a mi hitünk ésszerű szolgálat az Isten iránt“; (Rom 12, 1) akkor semmi sem természetesebb a ker. ifjúság részéről, mint ezen ésszerű hitet szóval — tettel, viselet és egész jellem által is tanusítani és *bébizonyítani*.

Hisz szent Jakab apostol is int: „*hogy a hit jó cselekedetek nélkül meg van halva*“: (Jak 2. 17.) ügyekezünk oda, hogy hitünk ne legyen üres lámpa és kialvó kandécs, hanem legyen a szeretet és buzgalom olajával ellátott világoló lámpa, — *legyen ez a hit élő*, — azaz: ha a tanuló ifjúság éveken át a hiterkölcstani oktatásokat legalább hetekint 2 órában hallgatja, — ha ezen kívül rendszeres ker. keresztény tanításokban részesül, — sőt éven át a gyónási és más áhítatossági gyakorlatokban is részt vesz: törekedjék azt, mit megtanul és szájjal kifejez, átgondolni — szívében átérzeni és megfelelő jó cselekedetekben — erény gyakorlatokban és egész magaviseletében kifejezni és megismutálni. Ez volna a dologtermészetes logikája.

Azt sem lehet mondani, hogy a *tárgy* erre nézve nem *elég érdekes* nem *elég vonzó*.

Hiszen ezen tárgy szerzője maga az Ur Jézus-Kristus — kiadója az anyaszentegyház, felügyelője az egyházi előljáróság. A hiterkölcstan az ember legfőbb érdekeivel és céljaival foglalkozik, — egyformán érinti lelki tehetéseinket: az ész, szívet és akaratot, — e tárgy lépten-nyomon előtérbe nyomul, foglalkozásra kínálkozik — s minden erkölcsi ténynél az öntudatban alkalmazásba jár. E tárgy elveket és szabályokat tűz ki — melyek életünk zsinormértékeül szolgálnak s melyeket büntetlenül mellőzni senkinek sem lehet, nem szabad. A hit és erkölcstan levegő, melyet lelkünk rendszeres éltető anyagként szív, — szellem, melynek minden egyéb dolgainkat is át kell hatnia, Ez a legelső *tantárgy*, melyel a művelődő emberiségnek foglalkoznia kell.

A magyar törvényhozás is — bár a felekezetiesség sávjár porondján — birt annyi figyelemmel, hogy a középiskolai törvény 3. és 4. §-ában a *hit és erkölcstani* a *többi tantárgyak elejébe helyezte*, — ha aztán gyakorlatilag nem is részesíti mindenütt ilyen figyelemben. — Az államkor-mány a hit és erkölcstanra nézve nem ír elő *tanítás tervet*; azt kivált egy felekezeti államnak jogában sincs tenni, ugyanis a hit- és erkölcstan tárgyait, annak rendszerét, módszeres beosztását, a tankönyveket stb. természetes és Istentől nyert jognál fogva kizárólag az egyházi főhatóság, a püspök határozza meg és rendeli el. Így a mit mi ezen *gymnasiunban* „*hittan*“ czim alatt tanítunk: az eleitől

kezdve a kegyelmes főpásztoroknak, mint apostolok utó dainak rendelkezéséből történt és történik.

Ezen lényeges körülményt fölemlítve: most legalább vázlatosan lehetne érintenem a felvetett kérdésre *azon erd. ményeket, melyeket egy gymn. tanulóól vallás erkölcsi tekintetben egyház és társadalom megvár!* — Ugyanis:

az *I. osztályban* előadatik az Egri nagy káté, mely az összes kath. tannak rövid foglalata. Ha ezt az ifju nem csak gépiesen és robot munka gyanánt átmozsolja, — hanem ügyekszik értelmével megérteni, szívében átérzeni s mint a legfőbb szeretet művét buzgalommal gyakorolni is: oly hit és erkölcstani alapokat vehet le, melyeken későbbben semmi ellenáramlat meg nem ingathatja. De ez csak akkor történhetik, ha pl. egy ilyen hitelv: „*az Isten igazságra ki a jókat jutalmazza, a gonoszokat megbünteti*“ vagy a szeretet főparancsa, vagy a keresztény igazság ezen legfőbb törvénye: „*Idóvostad a gonosszat és cselekedjél jól*“, — nem csak gépiesen emlékeztetőbe evődik be; hanem megromatlan ifju szívének talajába is beayomul. Régebben ezen kátét b. *Canistus* nyomán és több évfolyamon át tanulták. Talán a mostanival kevesebbet, de több sikerrel, mert az I-ő osztálybeli eredmény az algyima osztályokon át jobbra *tanulmányilag is elpárolog* annyira, hogy sok algyimasistát lehetne megfogni az elemi káté kérdésében.

A *II. osztályban* a *szertartások magyarázata* folytán a ker. kath. hitélet mint egy fenséges eleven képben terjesztetik a tanuló személelébe. Itt kimerítettik a közelebbi megértetés és szemléltető módszer minden alkalmazása: s az eredmény — sajónnal látjuk — itt sem mindig kielégítő. A tanuló megismerkedik a templommal, tudja: ki imedatik az oltáron; mi történik a szent mise alatt; és mégsem viseli magát, e tudásnak megfelelően, énekl: „*Leborulok oltárodnál*“ s mégis tiszteletlenül ottan hátal, esengeinek — és mégsem térdepel. Vigyázatok ker. ifjak nehogy rátok találjanak az Üdvözítő szavai: „*ezen nép ajkavál tisztelet engem, de szíve távol van tőlem*“, (Mat. 15. 8.) „*Az én házam az imádsághaza*.“ (Mat. 21, 23.)

A *III. és IV. osztályban* a hiterkölcstan forrásaiival, a kinyitlatkoztatás és megváltás isteni tényeivel s a hitélet főpéldányaival ismerkedik meg a tanuló. Mily termékeay és szívtermékenyítő mező! S mégis okul-e kellőleg az ifju az Ehuzeussal csufolkodó gyermekek példájából? Tudja e mit teszen: „*Jézus pedig növekedik vala időben, bölcseségen, Isten és emberek előtti kedvességben*“? (Luc. 2. 52.) Gondolkozik-e a fölött, mit a mindenható ur Jézus a kóporsóban szunyadó naimi ifjuhoz mond: „*Ifju mondom neked kely jól?*“ (Luc. 7. 14.) Okom van e kérdéseket fölvetni akkor, midőn ezen osztályok ifjai a „*Confiteor*“-t hibátlanul nem képesek elmondani.

A *felgymnasiumi hittanítás* nagy, talán egy kissé tulságos terjedelemben is mozog; mi általában rövására van a kellő elsajátításnak. Mindazonáltal helyes módszer és választék mellett a teljes sikernek nem kellene kimaradnia.

Az *V. osztályban* az alapzatos hittanban nagy igazságok közöltenek: a ker. kath. religio, igazsázanak, a megváltó küldetése és istenségének *bébizonyi-*

tása, végre az igaz anyaszentegyházról szóló tan. E fontos alapelvek a legtisztább érthetőséggel és visszaverhetlen érvek támogatásával tárgyalatnak, miért is elvárunk az V. beli ifjúságtól, hogy e tárgynak magaslátára emelkedjék s általa bőveben belejőjön a g o n d o l k o z v a a n u l á s b a. Az eredmény pedig az, hogy kevesen vannak, kiknek értelmét és szívét a tárgyak mélyebben érintenék. A reformatus ifju a confirmatioi káté átvétele után kész apologetája hitének és ecclesiájának. Hol áll ettől a mi V. oszt. ifjunk, ki még a kifejezésekkel küzködik? hol áll azon 18 éves kath. angol leánytól, ki birái előtt az angol bibliára nem tette le az esküt, mert úgy tanulta, hogy az a Vulgátának nem hü fordítása? . . .

A VI. osztályban Istenről, a teremtésről, megváltás és megigazulásról szóló tan tüzetességgel és oly szép terv szerint közöltetik, hogy ennek alapján ezen osztály ifja is bizvást bevállhatnék — mint valaha szüz sz. Katalin tevé — hite és egyháza *önudatos védelmezőjének!* Ehelyett gyakran sajnálattal látjuk, hogy az ifju a feladat és tárgyszorozat által mintegy megvan lepetve, azt gondolja, hogy itt új, ismeretlen feladatokat által halmoztatik el; holott mindezeket rövidben már az I. osztályban ismernie kellett, azt véli, hogy ez is csak olyan tantárgy, mint pl. az ugy nevezett reformatio történelme, melyet nagy lélekzetvétellel tanul s valójában még sem sajátít el soha. Pedig itt az idő és alkalom ker. ifjak! hogy hitetek lámpáját tisztán tartásotok s a kegyelem világító olajával kellően állásotok, nehogy valaha az eszeten szüzek sorsára jussatok.

A VII. osztályban a ker. kath. *erkölcstanból* megtanuljátok, hogy Isten a legfőbb jó, az ohajtott boldogság; az ut pedig, mely ezen célhoz vezet, Istennek akarata. (Joan. 14. 6.) „*Ego sum via veritas et vita.*“ Miben áll Isten és az ő teremtményeikkel való viszonyunk? melyek innen származó kötelességeink? a ker. kath. *erkölcstanból* tanuljátok. Ezen alapszik a ker. társadalmi rend és annak egész szervezete. Semmi intézvény sokaig ten nem állhat, mely a valláserkölcsei alapot nélkülözi. A *ker. erkölcstan a legkötelesebb bölcsészet.* Az erkölcsi elvek és erények, melyeket ebből tanultok ismerni, az igaz hit fájából sarjadztak ki; ezek nem csupán ugy nevezett „polgári erények“, melyeknek modern köpenye vagyis fogalma alatt sok léhaság, önzés és kamaszkodás megfér. Végre is figyelmeztettek, hogy sohase tévesszététek szem elől azon kérdést, mely a brassói Kath. templom ajtaja előtt az utca kövezetében mozaikkövekből ki van rakva: „*quae via vitae?*“? nehogy valamelyik közületek az erkölcstan tanulása után is bámulva álljon meg egy ilyen főfö erkölcsi kérdés előtt!

Végre a VIII. osztályban a *kath. anyaszentegyház „történelme,* örökké ifju, s isteni dicssugáraktól ragyogó képét tárja föl egy társaságnak, a szentek társaságának, melyhez hasonló társaság és felekezet a földkereken több nincsen. És ha mégis látjátok, hogy az egyház hajója néha ingadozik: akkor se legyetek kicsinhiűtek mint az apostolok voltak; „*as ur felkél és parancsol a szeleknak (Máté 8, 27.)*“; ha látjátok, hogy az ur Jézus ezen ártatlan jegyese — mint a mi sz. Katalinunk

— üldöztetik és kinzatik; akkor se bizalmatlankodjatok; az Ur mondotta: — „*én veletek vagyok a világ végezetég*“ (Mát. 28. 20.) és *ha a világ gyűlölt titeket — tudjátok meg, hogy engem korábban gyűlölt* (Jan. 15. 18.) Igen mert az egyház az *igazság iskolája*“ (I. Tim. 5. 15.) az igazság pedig a földön csak számkivetésben lakozik. Oh ker. ifjak! ha a történelem általán „*az élet mestere*“; akkor a mi egyházunk történelme az Isteni gondviselés mutató ujj! örvendjete, hogy oly édes anyának lehettek gyermekei, melynek kebléből a szentek seregei nőttek ki; tiszteljétek azon anyát, ki testvéretökül szüz sz. Katalinokat szült és nevelt föl; legyetek háládatosok azon anyára és intézményeire iránt, ki gyermekeit nem egy hamar muló élet örömeinek, hanem az örök élet és boldogság örökösévé akarja nevelni!

Most pedig ker ifjuság! legyen az alázatos, tisztá, engedelmes, szorgalmas böles és bátor sz. Katalin — intézetünk ezen ragyogó Védőszentje — követendő példánykép, és *állandó erkölcsi tükör elöttetek,* kinek erényeit Anya-szentegyházunk a következő dics-dalban ünnepli:

Üdv neked Katalin!
Kit magasztal a kin,
Melyet Istenért túrsz,
Szende és kegyes szüz.

Földi király lánya,
Téged Ég kívána
Krisztus hü jegyese,
Jársz a szellemébe.

Aki Krisztusodnak
Magad önkényt hoztad!
Mátka! ily Jegyesnek
Minket szinte nyerj meg.

Büszke bölcseket győz;
S amint gyilkol a bösz:
Vérzik a seb — téjjel . . .
S Sina lesz a sírhely.

Mutass életutat;
S hogy világi utant
Ne kövessünk, értesd:
Hol az üdv-bölcsészet.

Hajtsd felénk és imádd
Az igazi Sinát, *)
Hogy mehesünk át a
Szentek üdv honába! Amen.

IMETS F. JAKO,

T A R C S A.

Hallgatva van imánk!

(A december 11-iki nap.)

A szent Atya ajkán imént
Hangzott a szózat el:

„Egy hónapig készjék Anyánk:
A vést hogy esdje el!

* qui Christus est.

*A vést! mit bösz pokol sudit
Eszernyikép seánk!*

Mi hallók ósz Atyánk szavát,
S esdön imádkozánk.

S im Mária letekintett,
Meghallgatá imánk;
Győzelmünk kezdetét vevé,
Szébb nap ragyog reánk.

Elküldte István szellemét,
Elküldte őt közénk! . . .
Oh kérjük hát továbbra is
Szent védelmét fölénk!

Naponkint szálljon egekre fel
Forró buzgó imánk,
Hogy óvja, tartsa, áldja meg
Örökségét, hazánk!

Kérjük, hogy óvja a magyart
Szászad viharja közt,
Hitelenség bösz farkasai
Lássák őt mind'ha hőst!

Fia áldását esdje ki,
S segítő szent kegyét;
Kik harezra keltek szent ügyért,
Hogy nyerjenek babét! . . .

Kérjük! hogy Angyal-várnak is
Már zári nyíljanak;
Ne csak Mammon; Sion-fik is
Egyszer vigadjanak.

P. n.

Kisebb közlemények.

— **Heti körszemle.** *Júthon.* A főrendi háznak decz 11-iki szavazása, melylyel a tervbe vett polgári házasságnak egy speciális érdekűs igen odiosus fáját már általánosságban elvetette, igen kedvező benyomást gyakorolt magyar népünk színe-javára a fővárosban úgy, mint a vidéken. A főrendiház ülésterméből a nevezetes szavazás után kijövő főrendek ugyanis a muzeumkertben szokatlan látványnak voltak tanúi; a közönség ugyanis oly tömegesen lepte el a lépcsőzetet és előtte levő utakat, mintha csak az egykori népgyűlések ismétlődtek volna. — a felharsanó éljenek pedig, melyek a kocsijába szálló bíborosok herceggprimást és a többi főpapatok kísérték, arról tettek kétségbevonatlan bizonyosságot, hogy ott feun a legmagasabb törvényhozó esarnokokban a romatlan népnek hite és legszentebb meggyőződése szerinti valami történt. — A vidékről és pedig egyelőre Várnáról 70,000 mérsékletességi tag táviratilag fejezte ki halálját. Feisomagyarország nevében a főrendiház iránt a deczember 11-iki szavazásért. Más helyeken élénk mozgalom indult meg az iránt, hogy ezen alkalomból a főrendiházhoz minél tömegesebb aláírású hála feliratok intéztessenek. — A képziszelőház a zsidók és keresztények közötti házasságról szóló

törvényjavaslatot f. decz. 13-án tartott ülésében újból változatlanul elfogadta és a főrendiházhoz nyomban áttette. de miután a főrendiház üléseit egész január 10-ig elnapolta, — ennél fogva a javaslat újabb tárgyalása csakis a jövő hónap második felében várható.

— **Róma.** Az örökösök a közelmúlt napokban nagy fontosságu világtörténelmi eseményeknek volt színhelye. Frigyes Vilmos ném. trónörökös ugyanis spanyolországi utjából hazatérve egy kis excursiót tett Rómába, hol Unbertó olasz király vendége volt. A német császári trón jövőndő birtokosa ezen alkalommal óhaját nyilvánítá, hogy a kereszténység fejenél és közös Atyjánál is kívánna tisztelgetni. A bölc X III. L e o e látogatásnak hivatalos bejelentését örömmel és meglepéddel fogadta és Jakobini államtitkár által azonnal tudtára adta a magas vendégnek, hogy a kényes politikai körülmények szemmel tartásával kész látogatását elfogadni, úgy t. i. hogy e látogatás a Vatican kapuin kívül csupán magán jellegű leendő és csakis a Vatican falai között öltend hivatalos színezetet. Így történt aztán, hogy a trónörökös folyó deczember 18-án d. u. 1 órakor quirinali szállásáról előbb átment a németnagykövetségi palotába és onnan indult el Schläzer a Vatican melletti porosz követség kíséretében a porosz követség kocsiján a Vaticanba. A menet alatt minden hivatalos katonai tisztelgés elmaradt, — mihelyt azonban a trónörökös a Vatican küszöbét átlépte a diszlepcsőzetnél kezdetét vette a hivatalos fogadtatás, mely királyi személyek fogadtatásánál szokásos. A trónörökös háromnegyed óráig társalgott pápa ő Szentségeivel egész magánosan. A látogatás a pápai udvar részéről nem viszonzotott, — csakis Jacobini államtitkár tisztelgett megelőzőleg a trónörökösnél. —

— **Írország.** Parnellnek a landliga fejenek tiszteletére az irek nagy ünnepélyt rendeztek, melyen a számára gyűjtött nemzeti ajándékot nyújtották át, mely 33,000 font sterling, vagyis 380,000 frtot tesz ki kerek számban. Parnell az ajándék átnyújtásakor élesen megtámadta az irlandi kormányzatot és kijelentette, hogy az irek a közelebbi választások alkalmával döntenek azon kérdés fölött, vajjon Anglia kormányja szabadelvű legyen-e vagy conservatív. Egyuttal újólag proclamáta, hogy az ir nemzeti párt célja az ország függetlenségét kivívni. — O' Donelt Carey áruló gyilkosát, daczára a féniek féltelmes fenyegetésének és daczára az Egyesült-Allamoknak a kivégeztetésre vonatkozó elhalasztási indítványának, a napokban kivégezték a Newgat fogház udvarán. A csend és rend sehol sem lett megzavarva.

Irodalom.

— Beküldetett a „MAGYAR ÁLLAM“ előfizetés, felhívása az 1884. 25-ik „jubiláris“ évfolyamára.

A „MAGYAR ÁLLAM“ 1884-i január 1-től „jubiláris“ évébe lép, hogy betöltse létének viszontagságteljes negyedszázadát! Nagy szó az nálunk Magyarországon, hol a liberális szellemű sajtó termékei még a műveltebb kath. családok köreiben is (tiszteltek a kivételnek) min

divatcikknek lelkes hozannaval üdvözöltetnek, — hol a liberális kath. családapák nem ügyelnek arra, hogy gyermekeik minő szellemi eledellel táplálkoznak, — hol a józan irányu, erkölcsi alapokon nyugvó katolikus művek, folyóiratok vagy újságok nem képeznek életszükségletet, hanem legfőlegb mint a tunyák unaloműzői tekintetnek. Valóban az isteni gondviselés különös kegyének tulajdoníthatjuk azon körülményt, hogy a „MAGYAR ÁLLAM“ mely az igazságot egy hatalmas ellentétborral szemben mindig férfias bátorsággal hangoztatja, ép erőben megérte dieső életének huszonötödik évét. — Mi részünkről örömmel ragadjuk meg az alkalmat arra nézve — hogy olvasóink becses figyelmét ezen lankadatlan kitartással — kiváló ügybuzgalommal s megfeszített igyekezettel szerkesztett, kath. lapra fölhívjuk, kívánván, hogy a „MAGYAR ÁLLAM“ műveltebb kath. családaink nélkülözhetlen és kedvelt vendége legyen minden napnak reggelén. — Előfizetési feltételei e napilapnak a következők: Egész évre 20 frt., félévre 10 frt., évnegyedre 5 frt. — Ezen rendes előfizetési feltételeken kívül nyújtja a kiadóhivatal azon kedvezményt, hogy a „MAGYAR ÁLLAM“-ot a szűkebb ellátásuak évi 16 frton — sőt a falusi káplány és tanító urak évi 12 frton is megrendelhessek. — Ismételten ajárljuk a „MAGYAR ÁLLAM“-ot minden kath. érzelmű polgártársunknak, barátainknak, ismerőseinknek s a szépért, jóért lelkesülő kath. közönségnek kegyes pártfogásába. —

— Előfizetési felhívás a „KATHOLIKUS HETILAP“ 1884. évi folyamára. Az év vége felé közeledvén, bizalommal fordulunk mélyen tisztelt olvasóinkhoz s kérjük, hogy becses pártfogásukkal jövőre is támogatni — s előfizetéseiket a „KATHOLIKUS HETILAP“ 1884. évi folyamára megújítani méltóztatnának. Munkásságunk és fáradozásunk legszebb jatalma azon becses bizalom, melylyel a mélyen tisztelt kath. közönség törökvéseinket s ügyekezettünket megtiszteli azáltal, hogy a Szent-István-Társulatnak szerkesztésünkre bizott közlönyét pártfogásával támogatni szives. Ezen bizalmat továbbra is fokozottan kiérdemelni elengedhetlen kötelességünknek ismerjük. A „KATH. HETILAP“ az egyetlen kath. közlöny, mely kizárólag a szépirodalomnak s hasznos ismeretterjesztésnek szenteli hasábjait, a mélyen tisztelt olvasó közönségnek bő alkalma volt meggyőződni, hogy a kath. Hetilap ez irányban egy tartalmának belbeese, mint közleményeinek változatossága által ügyekezett mindig megfelelni a művelt közönség igényeinek. Tisztelettel kérjük a lap jóakaró barátait, hogy azt ismerőseik körében terjesztési s új előfizetők szerzése által minél szélesebb körökbe bejuttatni sziveskednének. A lap előfizetési ára egész évre 4 frt. félévre 2 frt. negyedévre 1 frt. Gyűjtőknek 8 példányra egy tiszteletpéldány jár. Az előfizetéseket kérjük a Szent István-Társulat igazgatóságára (Budapest IV. Lövészuteza 13. sz.) címzeni. Legalkalmasabbak e célra a póstautilványok. Hogy a lap szétküldése félbeszakítás nélkül történhessék, kérjük t. előfizetőinket — hogy a megrendelések iránt idejekorán intézkedni méltóztatnának. Budapest, 1883. december 10. A goston A n t a l felelős szerkesztő.

— A „12 Rőpirat“ antisemita pártközlöny III. füzeté megjelent. Szerkesztő és kiadó tulajdonos Istoczy Győző. Tartalom: Az „Országgyűlési antisemita párt“ megnyitása. A párisi antisemita congressus. Jehi or! (XII.) A Talmud elvei gyakorlatban. A zsidó keresztény házassági tjavaslat bukása a főrendiházban. — A két ház tárgyalásának rövid átnézete. Pénzüntézeink s nagy iparvállalataink elzsidósodása. Az első választási győzelem. —

— Előfizetési felhívás az Uj Magyar Sion egyházirodalmi folyóirat tizenötödik (1884.) évi folyamára Szerkesztői Dr. Zádori ev. János. Semmi ovatosság nem képes feltartóztatni azt, a mi mindenkinek gondolatában a közrend felforgatását, mely távoli dörgésben jelentkezik — megjövendőlni, már nem tartozik a látnoki tehetséghez. Sejtí mindenki. Voltaire mondotta: a könyvek tettek mindent: értette a szellemi forradalmat, mely megelőzte a múlt századbeli örületes francia zendülést. Talán lesz a könyveknek, az irodalomnak fekéző hatása is. A mennyiben a társadalmi kérdések, keresztény népeknél Krisztus tana nélkül meg nem oldhatók, fennen hirdetve a ker. kijelentés igazságait, befolyunk a társadalmi kérdések fejtegetésébe. Az egyház nem a sors ndvaronca, örök élete biztosítva van. Nem ezt féljük, hanem a lelkek tüdvét, mely részben tőlünk is függ, mert Isten a másodokok hatékonyságát áldvintézetéből ki nem zárta. E végből a vallási eszmék harcossai, az értelmi mozgalom, tudományos kutatások megfigyelői, a külföldi eszmeáramnak tolmácsai, az idegen irodalmak közvetítői vagyunk: a mire Ő Emja gazdag könyvtára, mely új munkákban szakadatlanul gyarapodik, s mely a biboros Főpap határtalan kegyességéből papjai számára nyitva áll, nagy mértékben képesit. A lap anyagi kiállítása nem változik. Minden hó végén egy ot ivuyi füzet jelenik meg, 80 lapnyi tartalommal. Tíz példány egy tiszteletpéldánnyal kedveskedünk. A könyvtáros által közvetítést mellőztetni kérjük. Előfizetési ára egy évre 6 frt. Legzselészebb postai utalványt használni. Minthogy e folyóiratra, mely az egyház érdekében adatik ki, némely egyházi megyében a templomi pénztárból is lehet előfizetni, ezen körülményre van szerencsénk a ft. plébános urakat tiszteletteljesen figyelmeztetni. Esztergom, 1883. Szent Rafael napján. — A szerkesztőség.

— Előfizetési felhívás. A családi tűzhelyre a kereszt zászlóját kitűzni, a keresztény szellem tüzevel és világával az erkölcsteleenség és vallástalanság miazmáit elűzni a keresztény házakból. — ezt a feladatot tűzte maga elé az „Összetartás“, mely a jövő évfolyamban magát gyönyörű képekkel illusztrált szépirodalmi ismeretterjesztő és mulattató közlönyévé változtatja át. Hiszünk, hogy ezen átalakítása lapunknak megfelel az idők szükségének, a viszonyok követelményének s ha edd ig lelkes és kegyes támogatásnak örvendett lapunk, meggyőződve vagyunk, hogy a kath. közönség méltányolani fogja őszinte törekvésünket és tömegesen fogja magának vallani a zászlót, melyet az „Összetartás“ vizs a keresztény családok közé. Lapunk tartama változatos és élénk lesz. Irányzások, ismeretterjesztő dolgozatok, utazások, leírások, gyeytve élénk tárczaccikkkel, apró elbeszélésekkel, pikáns rajzokkal, szép költeményekkel, regényekkel, beszédekkel, színházi, társadalmi, művészeti stb. fességekkel. Az „Összetartás“ csinos képekkel illusztrálva 12 nagy quart oldalon jelenik meg, egy gyönyörű jutalomképpel, minden hó 1 és 15 én. Ara egész évre 3 ft 50 kr. Félévre 1 frt 75 kr. Kiadóhivatal Budapest, Ferencziek bazárja 14—15 szám — Az „Összetartás“ szerkesztősége.

— Dolinay Gyula kipróbált ifjúsági lapjaira felhívjuk az érdeklött körök figyelmét. **Hasznos Mulattató** című képes lapja új évvel 12-ik évfolyamába lép, mely körülmény egymaga a legjobb bizonyítványa a lap jóságára, életrevalósága felől. Megjelen diszes kiállításban, kitűnő gazdag tartalommal, számos képpel havonként kétszer. Ara negyedévre 1 frt, félévre 2 frt. — A **Leányok Lapja** szintén régi jó lap, új évvel 10-ik évfolyamát kezdi. Ifju olvasónői országzerte kedvelik, mert diszes kiállítású, gazdag tartalommal, számos szép képpel. A kitűnő dolgozatok mind az, ifju leánykák kedélyvilágához vannak alkalmazva, s ez által válik a családok körében nélkülözhetlenné. Ara negyedévre 1 frt, félévre 1 frt. — Dolinay harmadik becses vállalata a **Magyar királyok és hősök arcképcsarnoka**, mely igazán páratlanul áll. Sorra vette a történelmet s elkezdve Attilán, közöl minden kiváló alakot: a királyokat egytől egyig, az erdélyi fejedelmeket, a nádorokat, a hősöket, államférfiakat. A

képek szép nagy alakúak, mindegyikhez élet- és jellemrajz van írva és pedig ügyesen, kedvesen. Idáig már 94 történelmi alak jelent meg 23 ivnyi terjedelemben. És ezt mind 65 kr ráfizetéssel megszerezheti az, ki egyszer smind előfizet akár a Hasznos Múlattatára, akár a Lányok Lapjára. Külön a képek és életrajzok nem kaphatók, oszupán valamelyik lappal. A további folytatások aztán ingyen küldetnek azon lappal, a melyre történt az előfizetés. Végül czimlap és tartalom jó az egészhez. Dolinay e három vállalatát, melyek mindegyike bámulatos olcsó, ajáalljuk a szülőknek s a tanfériaknak. A vallás és közoktatási minster is melegen ajánlja a tanítóknak, iskolák figyelmébe mult hó 23-án, 39.296 sz. a kelt rendeletével kiadóhivatal Budapest zöld f. ucz. 32.

Napi események köréből.

— A z e r d. r o m. k a t h. irodalmi társulat pénztárába fizettek: Biró János 1883. 1 frt. László Dávid rgt. 1883. 1 frt. Király János rgt. 1883. 2 frt. Salamon Alajos ptg. 1883. 5 frt. Kiss Dénes elf. 1883. 4 frt. — Hoffmann Mihály ptg. 1883. 5 frt. Kedves Tamás elf. 1883. 1 frt. Vitos Mózes rgt. 1883. 2 frt. Kovács Pius elf. 1883. 1 frt. Mátyás Domokos elf. 1883. 1 frt. Palfi Mózes elf. 1883. 1 frt. Beke Antal ptg. 1882. 5 frt. 1883. 5 frt. Schenk József ptg. 1883. 5 frt. Kapatán Márton ptg. 1883. 5 frt. Balogh Elek elf. 1882. 4 frt. 1883. 4 frt. Kolosy Antal elf. 1882. 4 frt. Frölich Gyula elf. 1883. 4 frt. Filip György elf. 1882. 4 frt. 1883. 4 frt. Novák Ferencz elf. 1882. 4 frt. La Borda Kálmán ptg. 1882. 5 frt. Varga Sándor rgt. 1881. 2 ft. 1882. 2 ft. Elekes Gergely ptg. 1882. 3 ft. Dr. Rainer Zsigmond elf. 1882. 1 ft. 1883. 2 ft. Szent miklósi Jenő rgt. 1880. 1 ft. Hosszu Ferencz elf. 1883. 2 ft. Péterffy József elf. 1883. 2 ft. Benedek József rgt. 1883. 2 ft. Riskó László elf. 1883. 2 ft. Csibi Tamás rgt. 1883. 2 frt. Bálint Endre ptg. 1883. 5 frt. Antal József rgt. 1883. 2 frt. Paál Gyula rgt. 1884. 2 frt. György István 1883-5 frt. Avéd Jákó 1882. 2 frt. 1883. 2 frt. 1884. 2 frt. Fogarassy János rgt. 1883. 2 frt. Zlamál Agoston elf. 1881. 4 frt. Mayer Ferencz rgt. elf. 1883. 2 frt. 1884. 2 frt. — Dr. Suchy Béla rgt. 1883. 2 frt. Dr. Sándorffy Nándor rgt. 1883. 2 frt. Bálint Lajos elf. 1883. 2 frt. Betegh Imre ptg. 1884. 4 frt. Schüller István ptg. 1883. 2 frt. Miske Gyula ptg. 1883. 5 frt.

— P á l y á z a t. A csikjenőfalvi rom. kath. népiskolánál egyik tanító állomás üresedésbe jöven, ezenel pályázat hirdettek. Évi járandósága 250 frt. o. é. a községi pénztárból, mely összeg a jövő 1884-5. iskolai évben 50 frttal megszorítottatik. b) természetbeni lakás egy kis belső kertcskével. Az állandósítás csak egy sikeres próbaév után remélhető. — Palyázók a szükséges bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket f. hó utolsó napjáig a csik-nagyboldogasszonyi lelkesi hivatalhoz sziveskedjenek beküldeni. — Csik-Nagyboldogasszony 1883. december 17. Keresztes Márton alesperes-plébános.

— P á l y á z a t. A csiktaploczai rom. kath. népiskolánál rendszeresített tanítóúi állomás betöltése végett pályázat hirdettek. Ezen állomás évi járandóságai: a) 500 forint o. é. mely összeg a község pénztárából havi

részletekben fölvehető. b) természetbeni díszes lakás. c) tűzifa, a mennyi szükséges. Pályázhatnak rom. kath. vallásu tanképesítő okmánnyal bíró nők. A megválasztottnak kötelessége leond a leányiskola I.—VI. osztályait vezetni, ugyszintén a nagyobbakat női munkákra is tanítani. — Az állandósítás csak egy sikeres próbaév után remélhető. Pályázók oklevéllel — keresztlevelel — működésükről szóló bizonyítvánnyal felszerelt kérelmüket f. hó 24 éig a csiktaploczai lelkesi hivatalhoz sziveskedjenek beküldeni. Az állomás 1884. jan. 1-én elfoglalandó. Cs.-Taploczán 1883. decr. 2-án. Bálint Lajos k. iskolaszéki elnök.

— P á l y á z a t o k, a j a n l v a a k ö z é p t a n o d a i i g a z g a t ó k f i g y e l m é b e. A nagy méltóságú vallás és közokt. n. kir. minster urnak idei 39,986. 39, 988. és 40,446. számok alatt kelt magas rendeletei folytán, az 1883/4 tanév kezdetétől megürüendő következő ösztöndíj állomásokra ezenel pályázat hirdettek:

1. a Besán József féle alapítványnál két 100 —100 frtos ösztöndíjra, határidő 1884. évi január 20-ika.

2. a dicsőült első Ferencz Császár féle alapítványnál egy évi 400 frttal ellátott ösztöndíj; határidő 1884. évi január 31-ike:

3. a budai Mária Terézia alapnál nyolcz évi 120 frttal ellátott ösztöndíj; határidő 1884. évi január 20-ika;

4. a váczi Mária Terézia alapnál hat évi 120 frttal ellátott ösztöndíj; határidő mint az előbbinél.

5. a Koháry féle alapnál egy évi 120 frttal ellátott ösztöndíj, határidő mint az előbbinél.

6. a Verbizy féle alapítványnál egy évi 120 frttal ellátott ösztöndíj, határidő mint az előbbinél.

Megjegyeztetik, hogy a 3. 4. 5. és 6. pont aatt említett ösztöndíjakat csak kath. vallásu tanulók nyerhetik el, ha legalább az első gimnasialis vagy real osztályt valamennyi tantárgyból jeles eredménnyel végezték.

Felhivataknak tehát azok, kik ezen ösztöndíjakért esedezni kívának és tanulmányaikat akár állami, akár felekezeti középiskolákban folytatják, hogy kérvényüket a nagyméltóságú vallás és közoktatás m. k. ministeriumhoz czimezve, az erdélyi püspöki hivatalnak, innaen leondó felterjesztés végett, még a fenn kitett határidő előtt terjesszék be annyival is inkább, mivel az említett határidőn tul beérkező kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

A kérvényhez csatolandó. a) szegénységi bizonyítvány, b) az 1882/3-ik tanévről szóló iskolai bizonyítvány, c) a család állapotát kimutató helyhatósági bizonyítvány, d) kimutatóndó az, valjon bíre esedező, vagy egyik testvére, valami segélyt vagy ösztöndíjt, és mely alaptól? e) végre kijelölendő azon pénztár, a hol folyamodó, adományozás esetében, a díjt felvenni kívánja.

Megjegyzendő az is, hogy az ezen ösztöndíjak bármelyikére szóló folyamodványok az illető középiskolai igazgatóság útján, mely azokhoz, saját javaslatát is meléklendi, lesznek beterjesztendők.

Kelt Károlyfehérvárt 1883. deczemb. 20. Az erdélyi püspöki hivatal.

Kiadja: Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA. FABIAN SANDOR. GIDÓFALVY GERGELY. STRAUBERT ÖDÖN.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorssajtóján (Lövy B.-nál) Gy. Fehérvárt.